

Järnvägstransporter 2015

Beskrivning av statistiken

Järnvägstransporter 2015 Beskrivning av
statistiken

Trafikanalys

Adress: Torsgatan 30

113 21 Stockholm

Telefon: 010 414 42 00

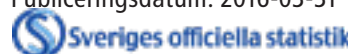
Fax: 010 414 42 10

E-post: trafikanalys@trafa.se

Webbadress: www.trafa.se

Ansvarig utgivare: Brita Saxton

Publiceringsdatum: 2016-03-31

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten.

Innehåll

A	Allmänna uppgifter	5
A.1	Ämnesområde	5
A.2	Statistikområde	5
A.3	SOS-klassificering	5
A.4	Statistikansvarig	5
A.5	Statistikproducent	6
A.6	Uppgiftsskyldighet	6
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	6
A.8	Gallringsföreskrifter	6
A.9	EU-reglering	7
A.10	Syfte och historik	7
A.11	Statistikanvändning	7
A.12	Uppläggning och genomförande	7
A.13	Internationell rapportering	8
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	8
B	Kvalitetsdeklaration	9
B.0	Inledning	9
B.1	Statistikens innehåll	9
	Statistiska målstorheter	9
	<i>Objekt och population</i>	9
	<i>Variabler</i>	9
	<i>Statistiska mått</i>	9
	<i>Redovisningsgrupper</i>	9
	<i>Referenstider</i>	10
B.2	Relevans	10
	Användare	10
	Användarbehov och användarsamverkan	10
	Fullständighet	10
B.3	Noggrannhet	11

	Tillförlitlighet totalt	11
	Osäkerhetskällor	11
	<i>Urval</i>	11
	<i>Ramtäckning</i>	11
	<i>Mätning</i>	11
	<i>Svarsbortfall</i>	12
	<i>Bearbetning</i>	12
	<i>Modellantaganden</i>	12
	Redovisning av osäkerhetsmått	12
B.4	Aktualitet	13
	Frekvens	13
	Framställningstid	13
B.5	Punktlighet	13
B.6	Tillgänglighet och tydlighet.....	13
	Spridningsformer	13
	Presentation	13
	Dokumentation	14
	Tillgång till primärmaterial	14
	Upplysningstjänster.....	14
B.7	Jämförbarhet	14
	Jämförbarhet över tiden	14
	Jämförbarhet mellan grupper	14
B.8	Samstämmighet	14
	Samanvändbarhet med annan statistik.....	14

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Transporter och kommunikationer

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Bantrafik

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se lagen om den officiella statistiken (2001:99) och förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Trafikanalys
<i>Postadress:</i>	Torsgatan 30, 113 21 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Akademigatan 2, Östersund
<i>Kontaktperson:</i>	Jan Östlund
<i>Telefon:</i>	010-414 42 24
<i>Telefax:</i>	010-414 42 20
<i>E-post:</i>	jan.ostlund@trafa.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Trafikverket
<i>Postadress:</i>	172 90 Sundbyberg
<i>Besöksadress:</i>	Solna strandväg 98, 171 54 Solna
<i>Kontaktperson:</i>	Anders Broberg
<i>Telefon:</i>	010-123 61 48
<i>E-post:</i>	statistical.service@trafikverket.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger för näringsidkare, kommuner och landsting såvida de driver verksamhet inom järnvägssektorn och har adress i Sverige. Detta regleras enligt lagen om den officiella statistiken (2001:99), förordningen om den officiella statistiken (2001:100) och Trafikanalys föreskrifter (TRAFAFS 2012:3).

Ett litet antal uppgiftslämnare utan adress i Sverige deltar frivilligt i undersökningen.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

I enlighet med EU-parlamentets och rådets förordning (EG) nr 91/2003 kommer aidentifierade uppgifter att överföras till EU:s statistiskdatabas. Uppgifter som lämnas till EU är sekretesskyddade enligt EU-parlamentets och rådets förordning (EG) nr 223/2009.

A.8 Gallringsföreskrifter

Trafikanalys är registeransvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av materialet.

A.9 EU-reglering

Statistiken ingår i den europeiska statistiken som rapporteras av alla EU-länder till Eurostat. Den regleras enligt EU-parlamentets och rådets förordning (EG) nr 91/2003 om järnvägs-transportstatistik, som trädde i kraft den 16 december 2002, samt Kommissionens förordning (EG) nr 1192/2003 om ändring av EG 91/2003. Därefter har förordningen kompletterats med Kommissionens förordning (EG) nr 332/2007 om tekniska anvisningar för överföring av järnvägstransportstatistik.

A.10 Syfte och historik

Rapporten syftar till att visa en aktuell men preliminär bild av Sveriges person- och gods-transporter med järnväg. Statistiken redovisas kvartalsvis och kompletterar den årsvisa järnvägsstatistiken som ingår i Trafikanalys publikation *Bantrafik*.

Statistiken har publicerats som Sveriges officiella statistik sedan första kvartalet 2012. Det första året var rapporten mindre omfattande, med färre tabeller och figurer och färre perioder i redovisningen. Från 2006 till 2011 publicerades en liknande kvartalsstatistik med titeln Person- och godstransporter på järnväg.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken är avsedd att användas av den som behöver kunskap om hur järnvägs-transporterna utvecklas kvartal för kvartal och kan acceptera att statistiken för de senaste kvartalen är preliminär.

Statistiken bedöms komma till användning som underlag för transportpolitiska beslut. För övrigt används statistiken av bland annat transportnäringens branschorganisationer, transportsektorns myndigheter, högskolor och universitet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen genomförs kvartalsvis och är en totalundersökning. Data samlas in från tågoperatörer och regionala kollektivtrafikmyndigheter. Antalet uppgiftslämnare för år 2015 var 38 stycken.

Först fastställs populationen. Populationen består av tågoperatörer och regionala kollektivtrafikmyndigheter som under det aktuella året varit verksamma inom järnvägssektorn i Sverige. Underlag till detta hämtas dels från Trafikanalys och Trafikverkets omvärldsbekvakning, dels från Trafikverkets förteckningar över järnvägsföretag med beviljade tåglägen. Därefter skickas frågeformulären ut.

I takt med att besvarade frågeformulär kommer in kvalitetskontrolleras uppgifterna. Detta sker genom rimlighetsanalyser samt avstämning mot trafikuppgifter i Trafikverkets uppföljningssystem för tågtrafik. Därefter sammanställs allt underlag till totalsiffror för riket. Sedan görs samma kontroll återigen kompletterat med avstämningar med ekonomisk statistik för andra branscher. Större eller icke förväntade förändringar av transportererna inom en varugrupp måste gå att förklara med förändringar inom den näringen för att vara acceptabla.

Efter avslutad kontroll publiceras siffrorna för aktuellt kvartal och visar då en aktuell men preliminär bild av Sveriges person- och godstransporter med järnväg

I samband med produktionen av *Bantrafik* samlas nya uppgifter in om person- och godstransporter i Sverige för hela undersökningsåret. Därefter fastställs uppgifterna, vilket sker under maj nästkommande år för godstransporter och under augusti nästkommande år för persontransporter.

De preliminära uppgifterna uppdateras sedan med de fastställda, i samband med nästkommande publicering av kvartalsstatistiken.

A.13 Internationell rapportering

Trafikanalys rapporterar vissa av de ingående statistikuppgifterna till Eurostat varje kvartal, för att uppfylla Sveriges skyldigheter, se A.9.

Vissa av uppgifterna använder Trafikanalys i internationella enkäter som är frivilliga för Sverige att besvara.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför insamlingen 2013 fick uppgiftslämnarna som rapporterar godstransporter möjligheten att ange andelen transporterad malm (godsmängd och transportarbete) av totala transporter.

Inför 2015 års statistik fick alla operatörer som frivilligt specificerar data om malmtransporter även en fråga om de också lämnar samtycke till redovisning i statistiken med och utan malmtransporter. Detta görs för att säkerställa att alla uppgiftslämnarens önskemål om sekretess respekteras. En översyn av variabeln "malm på malmbanan" pågår så att variabeln innehåller samtliga tågoperatörers malmtransporter.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Detta avsnitt utgör en kvalitetsdeklaration av undersökningen. En kvalitetsdeklaration har som ambition att beskriva olika moment i undersökningen på ett sådant sätt att en användare av statistiken har möjlighet att bilda sig en uppfattning om kvaliteten.

B.1 Statistikens innehåll

Statistiska målstorheter

Statistiken redovisar de viktigaste variablerna som ger en bild av omfattningen av järnvägstransporterna i Sverige.

Samtliga uppgifter redovisas i aggregerad form så att enskilda företag, eller deras verksamhet, inte kan identifieras.

Objekt och population

Objekt i statistiken är person- och godstransporter på järnväg i Sverige. Populationen är alla tågoperatörer och regionala kollektivtrafikmyndigheter verksamma i järnvägssektorn i Sverige under 2015.

Variabler

Variablerna i rapporten är godsmängd i ton och transportarbete i tonkilometer för godstrafik samt antal resor och transportarbete i personkilometer för persontrafik.

Statistiska mått

I statistiken presenteras totaler.

Redovisningsgrupper

Uppgifter redovisas i följande två huvudgrupper: persontrafik och godstrafik.

För godstrafiken indelas statistiken i inland och utland. Dessutom återges såväl totalen som indelningarna inland och utland exklusive malmtransporter.

Individbaserad officiell statistik ska vara uppdelad efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta. Tabellerna och diagrammen över resor är inte uppdelade efter passagerarnas kön. Skälet för det är att hålla nere uppgiftslämnarbördan. Information om passagerarnas kön ingår normalt inte i järnvägsföretagens biljettsystem – och ett krav att de samlar in det från passagerarna enbart för statistiken är inte rimligt.

Referenstider

Statistiken omfattar verksamheten under ett kvartal samt rullande fyra kvartal, som alltid beräknas som summan av de fyra senaste kvartalen.

B.2 Relevans

Användare

Användarna är bland annat Trafikanalys, Trafikverket och andra myndigheter, transportnäringsens branschorganisationer, järnvägsföretag, högskolor och universitet, media och allmänheten.

Användarbehov och användarsamverkan

Trafikanalys har kontakter med användarna via flera kanaler och tar emot önskemål från användarna där de kommer till uttryck. Användare som arbetar internt på myndigheten har enkla kontaktvägar till den som ansvarar för statistiken. Också på Trafikverket, som producerar statistiken, är det nära mellan användare och producenter. Externa användare brukar kontakta Trafikanalys med frågor om statistiken och ibland också med önskemål på förändringar.

Ett sätt för myndigheten att formalisera användarkontakterna är genom användarråd. Trafikanalys bedriver två användarråd som berör denna statistik, ett för statistik om godstransporter respektive ett för statistik om persontransporter. Till användarråden kommer viktiga externa användare av statistiken och representanter för uppgiftslämnare och statistikproducenter.

Syftet med användarråden är att diskutera frågor som rör utvecklingen av statistiken och i det sammanhanget fånga statistik användarnas behov och krav på statistiken. Användarråden är rådgivande för Trafikanalys.

Användarråden träffas två gånger per år.

Varje år gör Trafikanalys en djupare behandling av relevans och övriga kvalitetsaspekter i två av statistikprodukterna, enligt ett rullande schema.

Ett exempel på hur användarkontakter påverkat statistiken *Järnvägstransporter* är att statistiken först tillkom som ett svar på användarönskemål om tätare rapportering än den årliga rapporten. Ett annat exempel rör långa tidsserier som är ett ofta förekommande önskemål. Det har tillmötesgåtts genom att data för alla kvartal som undersökts nu ingår i rapporten varje gång.

Fullständighet

Trafikanalys publicerar officiell statistik om transporter av flera slag. De statistikprodukter som bäst kompletterar *Järnvägstransporter* för att bilda ett fullständigt statistiksystem är *Bantrafik*, *Punktighet på järnväg* och *Bantrafikskador*.

Statistiken *Lokal och regional kollektivtrafik* innehåller uppgifter om resande med buss, tåg, spårväg, tunnelbana och fartyg och dessutom ekonomiska uppgifter om trafiken. Den statistiken tillhör inte Sveriges officiella statistik.

B.3 Noggrannhet

Tillförlitlighet totalt

Järnvägstransporter är en totalundersökning och lider därmed inte av osäkerhetskällor som drabbar stickprovsundersökningar. Dock är kvartalsuppgifterna preliminära tills de fastställs, vilket sker under maj nästkommande år för godstransporter och under augusti nästkommande år för persontransporter. Se mer under *Mätning*.

Viss osäkerhet förekommer i lämnade uppgifter om persontrafik. Uppgiftslämnarnas metoder för framställande av grunddata rörande resande och personkilometer varierar.

I tabellerna och figurerna för godstransporter redovisas godsmängd och transportarbete med och utan LKAB Malmtrafik AB:s samtliga godstransporter på malmbanan, även om tabell- och figurrubrikerna bara talar om malmtransporter. En översyn av variabeln "malm på malmbanan" pågår så att variabeln innehåller samtliga tågoperatörers malmtransporter.

Osäkerhetskällor

Den främsta osäkerhetskällan för undersökningen är mätning. Uppgifterna samlas in på elektroniska blanketter som uppgiftslämnarna fyller i.

Urval

Undersökningen bygger på totalundersökningar av all trafik i Sverige under respektive period och har ingen urvalsosäkerhet.

Ramtäckning

God täckning föreligger mellan ram- och målpopulation. Underlag för urvalsramen är hämtat dels från Trafikanalys och Trafikverkets omvärldsbevakning, dels från Trafikverkets förteckningar över järnvägsföretag med beviljade tåglägen.

Museitrafik utan betydelse för transportsystemet och trafik inne på industriområden är undantagna.

Mätning

Uppgiftsinsamlingen sker via elektroniska frågeformulär.

Det förekommer att uppgiftslämnare reviderar sina egna uppgifter för tidigare inrapporterade kvartal. Vanligtvis genomförs revideringar av statistiken vid publicering av nästkommande kvartal eller vid fastställande av årsstatistik för leverans till Eurostat. Storleken på revideringarna varierar mellan kvartalen. Genom att mäta skillnaden mellan värdet i den första publiceringen för respektive kvartal och värdet i den senaste fastställda statistiken erhålls ett mått på revideringarnas storlek. För perioden 2009–2014 har absolutvärdet på revideringarna för persontrafiken i medeltal varit 1 procent för antalet resor och 1,8 procent för

transportarbetet. Motsvarande siffror för godstransporterna är 1,4 procent för godsmängden och 3,7 procent för transportarbetet.

För persontrafikuppgifterna kan uppgiftslämnarnas metoder för framställande av grunddata rörande resande och personkilometer variera.

Bland uppgiftslämnarna förekommer ibland osäkerhet kring hur många resenärer som under en resa byter mellan flera tåg. En resenär kan därför i vissa fall räknas flera gånger under samma resa. Detta gäller i första hand kortväga resor med regionala kollektivtrafikmyndigheters tåg. Totalnivåerna för antalet resor bör därför betraktas med försiktighet. Uppgifter rörande persontransportarbete är lättare för uppgiftslämnarna att få fram och är inte behäftade med samma osäkerhet.

Rapporterat underlag om godstransporter är ofullständigt för alla fyra kvartalen 2015. I de fall där det varit möjligt har det underlag som saknas estimerats. Fullständiga uppgifter om tonkilometer av internationella godstransporter saknas och har inte kunnat estimeras då det saknas tillförlitliga uppgifter att basera estimeringarna på. En första uppskattning indikerar att bortfallet kan ligga i storleksordningen upp till 2 procent av det totala godstransportarbetet. Likaså har det konstaterats att rapporterade uppgifter om godsmängder i internationella transporter innehåller dubbelräkningar av gods motsvarande knappt en miljon ton per kvartal för 2015. Dessa dubbelräkningar har till största delen kunnat identifieras och avräknas varför uppgifterna om godsmängder inte är behäftade med samma osäkerhet som transportarbetet.

Mätningen kan också påverkas av att uppgiftslämnare kan missförstå frågorna eller definitionerna av de uppgifter som efterfrågas.

Svarsbortfall

Uppgiftslämnare har skyldighet att lämna uppgifter till undersökningen och svar kommer regelmässigt in från samtliga.

Partiellt bortfall i enskilda variabler kan förekomma från enstaka uppgiftslämnare. I dessa fall imputeras uppgifterna med hjälp av historisk data, trafikuppgifter från Trafikverkets uppföljningssystem för tågtrafik samt uppgifter över erlagda banavgifter för aktuell period. Effekten för den samlade bilden av järnvägstrafiken bedöms vara försumbar.

Bearbetning

Insamlade uppgifter genomgår granskning och i vissa fall rättning. Vid bearbetning och sammanställning kan det uppstå missförstånd eller felaktigheter. Metoderna som används i denna totalundersökning är dock enkla med få arbetsmoment vilket håller nere risken för fel i hanteringen. Uppgifterna kontrolleras i flera steg för att minska risken för bestående felaktigheter.

Modellantaganden

Några av järnvägsföretagen som rapporterar in har inte uppgifter nedbrutna på kvartalsnivå varför deras kvartalsuppgifter estimeras och revideras när årsuppgifterna blir klara.

Redovisning av osäkerhetsmått

Detta är en totalundersökning och kvantitativa osäkerhetsmått redovisas inte.

B.4 Aktualitet

Frekvens

Statistiken tas fram varje kvartal.

Framställningstid

Framställningstiden är ungefär 2,5 månader från slutet av ett kvartal till publicering.

B.5 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen, se www.trafa.se/kalendern.

B.6 Tillgänglighet och tydlighet

Spridningsformer

Statistiken publiceras varje kvartal på Trafikanalys webbplats, www.trafa.se.

Rapporterna finns tillgängliga i pdf- och Excelformat. I Excelformat finns data för fler perioder än i pdf-format. Klicka på plustecknet ovanför kolumnen med det första året för att se mer.

Pressmeddelanden ges inte ut vid varje publicering.

Statistiken som skickas till Eurostat publiceras tillsammans med motsvarande uppgifter från andra länder. Se Eurostats ingångssida till området transport med länkar till olika statistikrapporter om bland annat järnvägstransporter:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/transport/overview>

Presentation

Statistiken redovisas som tabeller och diagram. Resultaten kommenteras inte.

Tidigare publicerad data repeteras varje kvartal med alla revideringar och korrigeringar införda. Tidigare utgivna rapporter ändras i regel inte, utan påkallade ändringar görs bara i den mest aktuella publikationen.

Alla användare rekommenderas att alltid hämta sin information från den senast utgivna kvartalsrapporten, även för tidigare perioder. Den som vidarebehandlar statistiken bör ge akt på ändrade uppgifter, som markeras med en fotnot första gången de uppträder.

Dokumentation

Detta dokument, *Beskrivning av statistiken*, uppdateras varje år. Rapporterna innehåller ett kortare metod- och kvalitetsavsnitt, med rubrik *Fakta om statistiken* och *Förklaringar och definitioner*.

Tillgång till primärmaterial

Primärmaterialet förvaras hos Trafikverket i databaser. Primärmaterialet är sekretessbelagt men kan lämnas ut för vissa väl definierade ändamål, under förutsättning att sekretessen kan bevaras. Kontakta Trafikanalys för mer information.

Upplysningstjänster

Se kontaktpersoner under rubrik A4 och A5.

B.7 Jämförbarhet

Jämförbarhet över tiden

Materialet är framställt enligt samma principer för alla rapporterade år. Statistiken är därför jämförbar över tid. Dock omfattar godsstatistiken före 2009 inte norska transittransporter från Norge till Norge genom Sverige, vilket försvårar jämförelser över tiden. Statistikens definitioner har inte ändrats under den period som redovisas i tabellerna.

Nivån kvartal för kvartal påverkas av säsongeffekter, till exempel av påskens placering i kalendern. Därför innehåller presentationen även serier med rullande fyra kvartal.

Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten i statistikrapporteringen är god i och med att EU utfärdat förordningarna EG 91/2003 och EG 1192/2003 som utöver att anvisa vilka variabler som ska rapporteras också fastställer EU-gemensamma definitioner över dessa variabler. Statistiken är anpassad till dessa förordningar, bland annat är samtliga definitioner och principer för sammanställning av uppgifter harmoniserade med gemenskapens krav.

B.8 Samstämmighet

Samanvändbarhet med annan statistik

Undersökningen har täta kopplingar till Trafikanalys årsvisa undersökning *Bantrafik*, som innehåller utförligare information om såväl järnväg som spårväg och tunnelbana. Stora ansträngningar görs för att redovisade värden ska kunna sammanvändas mellan de två undersökningarna. Det kan trots allt förekomma vissa skillnader. Årsrapporten utkommer mellan två kvartalsrapporter och en revidering av data i årsrapporten kan medföra en skillnad

jämfört med samma data i föregående kvartalsrapport. Rutinmässigt införs en sådan revidering i nästa kvartalsrapport.

Sam användbarheten med Trafikanalys undersökning *Punktlighet på järnväg*, kvartals- och årsrapport, påverkas av att punktlighetsstatistiken inte omfattar tåg på Saltsjöbanan och Roslagsbanan. Bedömningen är dock att om populationens omfattning beaktas är sam användbarheten mellan undersökningen *Punktlighet på järnväg* och med övrig officiell statistik inom statistikområdet bantrafik god.

Definitioner av variabler har gjorts så att möjligheter till jämförelser med andra trafikslag finns.

Sverige följer samma EU-förordning som EU:s övriga medlemsländer. Detta innebär att denna undersöknings resultat går att jämföra med övriga medlemsländers. De uppgifter som Eurostat efterfrågar enligt förordningen presenteras för varje medlemsland i Eurostats publikationer.

Trafikanalys är en kunskapsmyndighet för transportpolitiken. Vi analyserar och utvärderar föreslagna och genomförda åtgärder inom transportpolitiken. Vi ansvarar även för officiell statistik inom områdena transporter och kommunikationer. Trafikanalys bildades den 1 april 2010 och har huvudkontor i Stockholm samt kontor i Östersund.